

Asia: VN/17727/2022

Lausuntopyyntö selvityksestä - Tuomioistuinlaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen : Selvitys tuomioistuinlain vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Tulisiko tuomioistuinharjoittelun nimellä tunnettu harjoittelumahdollisuus laajentaa kattamaan myös muut oikeudenhoidon toimijat? Jos, niin missä harjoittelu tulisi voida suorittaa? Mikä harjoittelun kesto tulisi olla?

Tuomioistuinharjoittelun tulisi myös jatkossa olla vain tuomioistuimissa. Mikäli halutaan laajentaa pidempiaikaisten harjoittelujen mahdollisuutta muussa oikeudenhoidossa, harjoittelu tulisi nimetä eri tavalla eikä siitä tulisi myöntää varatuomarin arvonimeä, mikäli harjoittelu ei sisältäisi lainkäytön ja ratkaisutoiminnan harjoittelua. Tuomioistuinharjoittelun kesto vuoden mittaisena on sopiva. Yhdistelmänotaarien 6 kk + 6 kk on käytännössä todella lyhyt. Mikäli harjoittelun kesto taas jatkettaisiin vuodesta esim. kahteen vuoteen, palkkausta tulisi kehittää, sillä valintajärjestelmä nykyisellään suosii jo työelämässä olleita, jotka ovat tottuneet kilpailukykyisiin palkkoihin.

2. Tulisiko tuomioistuinharjoittelijoiden valintamenettelyä tehostaa? Jos, niin miten?

Kerran vuodessa tapahtuva valintamenettely aiheuttaa sen, että peruutuksia tulee todella runsaasti. Valintamenettely olisi hyvä palastella pienempiin osiin, jotta valitut harjoittelijat pääsisivät aloittamaan harjoittelunsa nopeammin, eikä peruutuksia tulisi niin paljon. Peruutukset aiheuttavat myös tuomioistuimissa hankaluuksia muuttuvien resurssien vuoksi.

Mahdollinen notaarin irtisanomismenettely on kahden instanssin välillä kankea. Työnantajavirasto ei irtisanomista hoida, vaan sen tekee nimittävä instanssi eli TKLTK. Tämä vie aikaa ja vaatii erillisiä lausuntoja eri tahoilta. Virasto, jossa ongelmat ovat ilmenneet, ei voi toimia suoraan notaariin nähden. Virkamiesoikeudellisesti tämä on kaikkien oikeusturvaa ajatellen liian monimutkaista. Virastot tarvitsevat tähän liittyen myös koulutusta.

3. Tulisiko asessoreiden valinta siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta tuomarinkoulutuslautakunnalta tuomioistuimille? Jos, niin miksi?

-

4. Tulisiko tuomioistuinten esittelijöiden nykyistä tehtäväkuvaa tai kelpoisuusvaatimuksia muuttaa? Jos, niin miten?

-

5. Olisiko käräjäoikeuksien virkarakennetta tai käräjänotaarien toimenkuvaa tarpeen tarkistaa siten, että käräjäoikeuksissa käräjänotaarit tai muut nuoremmat lainoppineet voisivat avustaa tuomareita asioiden valmistelussa?

Tuomioistuinharjoittelun koulutuksellista osaa kehittäisi, jos tuomareita avustavaa osuutta voitaisiin lisätä. Tällä hetkellä tuomioistuinten työtilanne ja notaarin ratkaistavien asioiden määrä on sellainen, että aikaa tuomarin avustamiseen ei juuri jää. Myös tuomarien työtilanne vaikuttaa siihen, kuinka paljon tuomari ehtii käyttää aikaa notaarin opastamiseen. Käräjänotaarien määrän lisääminen mahdollistaisi tuomarin avustamisen paremmin. Tähän liittyen myös yhteistyötuomareita (tutor tai mentor) olisi hyvä kouluttaa (vrt. asessoreiden mentorit).

6. Onko teillä muuta lausuttavaa?

-

Kaski Janika
Lapin käräjäoikeus